gemeente Staphorst

Raadsvoorstel

Raadsvergadering: 30-11-21
Agendapunt:
Kenmerk: ADV/21 - 15965
Zaaknr: Z39643
Datum voorstel: 16-11-2021
Portefeuillehouder: Weth. mr. A. Mussche
Informant: dhr. H. Ganzeboom

Onderwerp: Nieuwkomers: beleidsplan Thuis in Staphorst

Voorstel
De beleidsnota "Thuis in Staphorst" vaststellen.

Inleiding
Op 1 januari 2022 treedt de Wet inburgering 2021 (Wi2021) in werking. De wet geeft invulling aan een stelselwijziging voor inburgering die al in 2017 in het regeerakkoord Rutte 3 is aangekondigd.
De wet is traag tot stand gekomen, maar unaniem door Tweede en Eerste kamer aangenomen.
Eén de wijzigingen die in de Wi2021 wordt doorgevoerd is een regiewijziging. Nu ligt de regie op de inburgeren volledig bij de statushouder zelf, per 2022 komt de regie op het proces bij de gemeente te liggen.
De belangrijkste reden om deze wijziging door te voeren is het achterblijven van de inburgerings-resultaten, de beperkte mate van zelfredzaamheid van de groep en het feit dat de sociale en financiële problemen van deze groep gemiddeld relatief groot zijn.

Echt meedoen in en aan de Nederlandse samenleving is voor statushouders, ook na enkele jaren en ook in Staphorst, vaak nog een brug te ver. We zullen meer moeten doen om deze groep volwaardig onderdeel van onze samenleving te laten zijn.

Argumenten
1. In Staphorst is niet eerder beleid voor deze specifieke groep vastgesteld
Toen de stelselwijziging werd aangekondigd werd dit ambtelijk en bestuurlijk als een goede gelegenheid gezien om het gemeentelijk beleid op het vlak van asiel- en statushouders te gaan formuleren. Dat was tot nu toe in de gemeente Staphorst nog niet gebeurd.
De Wi2021 blijkt echter beperkt aanknopingspunten te bieden om eigen beleid te voeren. Maar omdat niet eerder beleid is geformuleerd en er een nota bij uw raad in het vooruitzicht is gesteld is toch besloten de invoering van de wet te markeren met een nota die door uw raad wordt vastgesteld; u treft de nota als bijlage aan.

De nieuwe wet is van toepassing op volwassen statushouders. Het aantal statushouders dat jaarlijks in Staphorst gehuisvest (moet) worden wisselt. Op basis van de ervaring van de afgelopen jaren wordt per jaar tussen 5 en 10 volwassen statushouders verwacht op wie de nieuwe wet van toepassing is.
Het aantal is niet groot, maar het maatschappelijk belang van een goede inburgering is dat wel.

2. De nota geeft reactie op uw motie van 13 november 2018
In de raadsvergadering van 13 november 2018 nam uw raad een motie aan waarin u ons opriep "met een plan te komen om Nederlandse maatjes/buddy's aan een vluchteling te koppelen om diegene wegwijs te maken in onze samenleving en samen activiteiten te ondernemen. Dit zou in samenwerking met Vluchtelingenwerk kunnen, maar moet niet beperkt zijn tot de periode van 18 maanden die Vluchtelingenwerk betrokken is bij een vluchteling." Ook deze motie treft u als bijlage aan.

Ons college heeft een inhoudelijke reactie op deze motie een aantal keren voor uit geschoven met de verwijzing naar de voorliggende nota die in voorbereiding was. Omdat de totstandkoming van de wetgeving langer op zich liet wachten (en daarmee de nota) is ook de inhoudelijke reactie op de motie niet eerder gegeven.
In paragraaf 6.7 van de nota wordt de aanpak verwoord zoals die beoogd is. Er wordt niet voor gekozen om na de begeleidingsperiode van 18 maanden door de maatschappelijk begeleider standaard een vervolgondersteuning/-begeleiding aan te bieden. De noodzaak en behoefte ontbreekt in veel gevallen. Er zal maatwerk worden toegepast. In de situaties waarin wel nadere persoonlijke ondersteuning nodig is zal met medewerking van SWS of een andere voorliggende voorziening invulling worden gezocht. Deze benadering heeft de expliciete steun van SWS en Vluchtelingenwerk.
Overigens richt Vluchtelingenwerk zich op begeleiding tijdens de *eerste* 18 maanden van verblijf in Staphorst en zijn ze voor de periode daarna niet beschikbaar als begeleider.

Kanttekeningen
De Wi2021 geeft de gemeenteraad beperkt beleidsruimte
De gemeente krijgt de centrale regie op de uitvoering van het inburgeringsproces. De Wi2021 en de daarop gebaseerde lagere regelgeving bieden het kader, maar in de uitvoering is er ruimte voor eigen keuzes.
In deze nota wordt onder andere beschreven welk takenpakket de gemeente gaat uitvoeren. De rol van de gemeenteraad, specifiek voor de uitvoering van deze wet, is daarbij beperkt. Uitvoeringsvragen behoren met name tot de verantwoordelijkheid van het college. Zoals in argument 1. al aangegeven willen we de invoering van de wet toch markeren met het aanbieden van deze nota.

Keuze en effect
In 2025, na 3 volledige uitvoeringsjaren, kan pas iets worden gezegd over het resultaat van het eerste cohort dat onder de nieuwe Wet Inburgering inburgert/is ingeburgerd. Daar wordt ook landelijk naar uit gekeken. Op die termijn wordt onder andere bezien of de prestatiebekostiging (zie ook paragraaf 18.3 van de nota) alsnog wordt ingevoerd.
Zolang zullen we in Staphorst niet wachten; Staphorst zal in het tweede kwartaal van 2023 de eerste formele tussenstand gaan opmaken. Daar zullen wij uw raad bij betrekken.

Financiën, Belastingen, risico's en beheersmaatregelen

a Algemene uitkering. De middelen die voor de uitvoering van de wet beschikbaar komen zijn in de begroting 2022 toegevoegd aan de loonsom en worden ingezet binnen het Team Samenleving. Het gaat voor 2022 om € 47.000 en daarna naar verwachting jaarlijks om € 52.000.

b Specifieke uitkering. Via een specifieke uitkering worden door het Rijk middelen beschikbaar gesteld voor een aantal inburgeringsvoorzieningen (onderwijs, maatschappelijke begeleiding, MAP, participatieverklaring, tolken). Het gaat om € 12.966 per volwassen statushouder per inburgeringstraject. Voor 2022 is een beschikking afgegeven van € 102.254. De toegewezen middelen moeten jaarlijks worden verantwoord.

c Huidige middelen. De nu al beschikbare middelen blijven beschikbaar voor begeleiding en trajecten ten behoeve van inburgering en integratie (al dan niet op de arbeidsmarkt). Het gaat om € 74.000. Op basis van de ervaring in de afgelopen jaren kan worden gesteld dat dit bedrag toereikend is bij een gelijkblijvend aantal instromende statushouders.

Uitvoering

Met ingang van 1 januari 2022 is de gemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet inburgering 2021 en zal dit worden gedaan overeenkomstig de inhoud van "Thuis in Staphorst".

Communicatie

In hoofdstuk 17 gaan we hier heel kort op in.
Ons college herkent zich in het advies van de adviesraad sociaal domein om intensiever met inwoners en maatschappelijke partners te communiceren. Het voornemen bestond om de intensievere voorlichting te verbinden aan de invoering van de nieuwe wet. Die invoering is twee keer uitgesteld en daarmee is ook de communicatie wat uit beeld geraakt. Daarnaast hebben ook de Coronamaatregelen hier niet positief aan bijgedragen. We hebben de adviesraad aangegeven dat we dit punt actief zullen oppakken. Dat herhalen we hier.

Digitaal bijgevoegd / ter inzage liggende stukken

- concept-beleidsplan Thuis in Staphorst
- motie gemeenteraad 13 november 2018
- advies Adviesraad Sociaal Domein Staphorst en reactie college daarop

Burgemeester en wethouders van Staphorst,

J. ten Kate , burgemeester.

M. Kragting-de Groot , secretaris.